

Sekretær: Knut Maarud
 Telefon: + 47 23 30 13 19 / 96 23 24 68
 E-post: kma@utdanningsdirektoratet.no

Møte 06.08

Referat oppdatert:
 22.12.2008

Til Kunnskapsdepartementet
 Ref nr 2008/06239

Karlsenutvalget - høringsuttalelse fra faglig råd for service og samferdsel

Utskrift av protokoll fra møte nr. 6/08, tirsdag 18. november. Sak nr. 8.

8	<p>Høringsuttalelse - Karlsenutvalget Innstillingen ble utdelt i forrige møte. Hvis noen trenger flere eksemplarer, så kontakt Knut</p> <p>Ansvar for å lage utkast til høringsuttalelse til innstillingens kapitler med tiltak er fordelt slik:</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 15%;">Tema</th> <th style="width: 25%;">Gjennomføring Yrkesrådgiving</th> <th style="width: 25%;">Kvalitet</th> <th style="width: 20%;">Fagskole Y-veien</th> <th style="width: 15%;">Læreplasser Fleksible løp</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Leder</td> <td>Ellinor</td> <td>Børje</td> <td>Jan</td> <td>Anne H</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Jørund</td> <td>Anne J/Synnøva</td> <td>Jack</td> <td>Geir Olav</td> </tr> <tr> <td></td> <td>Karin</td> <td>Sissel</td> <td>Ingmar</td> <td>Randi</td> </tr> <tr> <td></td> <td></td> <td>Nils Petter</td> <td></td> <td>Terje</td> </tr> </tbody> </table> <p>Innstillingen er sendt på høring, med høringsfrist for de faglige rådene til U-dir 2. januar (for videre behandling i SRY), og til KD 27. januar. Av hensyn til at arbeidet i KD med kompetansemeldingen allerede er startet, ønsker det faglige rådet å ferdigbehandle sin høringsuttalelse i møtet.</p> <p>a) Kunnskapsdepartementet inviterer høringsinstansene til å uttale seg om alle de 81 forslagene fra utvalget for fag- og yrkesopplæringen. Departementet ber om at høringsinstansene konkret refererer til de forslagene de uttaler seg om.</p> <p>b) Departementet ønsker å sikre at høringsinstansene uttaler seg om en del spesifikke områder blant annet for å få et best mulig grunnlag for oppfølgingsarbeidet. Det bes derfor om vurderinger og synspunkter på følgende områder:</p> <p><i>Vedtak:</i></p>	Tema	Gjennomføring Yrkesrådgiving	Kvalitet	Fagskole Y-veien	Læreplasser Fleksible løp	Leder	Ellinor	Børje	Jan	Anne H		Jørund	Anne J/Synnøva	Jack	Geir Olav		Karin	Sissel	Ingmar	Randi			Nils Petter		Terje
Tema	Gjennomføring Yrkesrådgiving	Kvalitet	Fagskole Y-veien	Læreplasser Fleksible løp																						
Leder	Ellinor	Børje	Jan	Anne H																						
	Jørund	Anne J/Synnøva	Jack	Geir Olav																						
	Karin	Sissel	Ingmar	Randi																						
		Nils Petter		Terje																						

Faglig råd for service og samferdsel har gjennomgått innstillingen, og mener utvalget har gjort et godt arbeid. Utvalget har fått med seg mange viktige problemstillinger og utfordringer for videre utvikling av fag- og yrkesopplæringen i Norge. Det faglige rådet har kommentert (med rødt) punktene som var angitt i KDs høringsbrev:

1) Bedre gjennomføringen i videregående opplæring jf. utredningens avsnitt 6.3

- Forsøk med bruk av insentiver i fylkeskommunen for å øke gjennomføringen

Det faglige rådet mener at dersom det skal innføres økonomiske insentiver (premiering) av skoler, må dette gjøres på en måte som ikke skaper a og b-skoler. Det må være målbare kriterier, og man må være sikre på at dette vil stimulere skolene til å gjøre en god jobb. Dersom noen skal få mer – hvem skal få mindre? Kriteriene må for eksempel ta hensyn til at elever kan ha ulike læreforutsetninger gjennom nivå fra ungdomsskolen.

- Yrkesretting, særlig forslagene om at
-læreplanene i fellesfagene gjennomgås slik at læreplanmålene egner seg for yrkesretting

Det faglige rådet støtter forslaget om gjennomgang av læreplanene slik at de egner seg for yrkesretting. Rådet foreslår ikke egne læreplaner for hvert av yrkesfagene – men egne læreplaner for fellesfagene i yrkesfaglige programområder som gjør yrkesretting mulig. Rådet mener imidlertid at også eksamensordningene for fellesfagene bør gjennomgås, slik at disse også blir yrkesrettet. I tillegg ønsker rådet at det utarbeides veiledninger som kan støtte lærerne i arbeidet med planlegging og gjennomføring av undervisningen, og med utarbeiding av yrkesrettede eksamener i fellesfagene.

For å oppnå yrkesretting må det også bli bedre samarbeid mellom yrkesfaglærere og allmennfaglærere.

- Fylkeskommunens plikt til å tilby plasser til alle søkere til helse- og sosialfag
- Justering av lærlingtilskuddet

Lærlingtilskuddet bør være på nivå med tilsvarende utdanning i vg skole. Tilskuddet må følge lønns- og prisveksten. Det bør være dobbelt tilskudd for lærlinger med oppfølgingsbehov. Differensiert lærlingtilskudd for enkelte fag – som for tilskudd for elever i vg skole?

Stimuleringstilskudd for å rekruttere nye lærebedrifter/kontrakter bør vurderes.

- Ekstra tilskudd til lærebedrifter som tegner lærekontrakt med elever

med spesielle oppfølgingsbehov

Det er viktig med hjelp til lærebedriften til å takle oppfølgingsbehov, lese- og skriveproblemer. Det må utvikles et godt samarbeid med NAV.

- *Alle elever som ikke får læreplass får rett til to års yrkesfaglig opplæring*

Rådet støtter forslaget ut fra dagens erfaringer med VK2 som har gitt stor andel stryk og fravær. Ved at denne opplæringen fordeles over to år og gjøres mer praksisnær vil flere kunne fullføre og bestå opplæringen. Rådet ser imidlertid faren for at vg3-elever legger beslag på læreplasser ved utplassering. Dette må nøye vurderes når tilbud iverksettes.

- *Dagens rådgivingsressurs dobles*

Faglig råd for service og samferdsel mener utdannings- og yrkesrådgivning er viktig. Rådet mener derfor det bør sikres ressurser til utdannings- og yrkesrådgivning ved den enkelte skole, minimum ressurs tilsvarende en stilling. Rådet mener yrkesrådgiving bør være en egen profesjon, og at rådgivere bør ha kompetanse som for tilsetning som lærer, eller tilsvarende kompetanse fra yrkesveiledning

2) Utbygging av fagskoleutdanning som en karrierevei for fagarbeidere jf. utredningens avsnitt 6.4

- *Satsingen på fagskoleutdanningen og organiseringen av denne*

Det bør skapes en kobling mellom fagskoler og universitet / høgskoler. Fagskolen bør være hovedveien for faglig spesialisering.

- *Økt offentlig finansiering av fagskoleutdanningen*

Det bør utvikles kriterier for offentlig finansiering av fagskoler. Et partssammensatt utvalg, slik utvalget foreslår, er sentralt her.

3) Tiltak for å bedre overganger fra fag- og yrkesopplæringen til fagskoleutdanning og høyere utdanning jf. utredningens avsnitt 6.4

- *Utbygging av Y-veien til flere fagområder*

Det faglige rådet støtter forslaget til videre utvikling av y veien.

- *Sette ned aldersgrensen for realkompetansevurdering*

Rådet støtter forslaget.

- *Alle som har fullført videregående er generelt studieforbereidte uavhengig av utdanningsprogram*

Det faglige rådet er delt med hensyn til generell studieforbereidhet, men flertallet støtter forslaget.

- *Rett til å ta kurs i fellesfag etter oppnådd fagbrev*

Det faglige rådet støtter forslaget, og mener rett til AF påbygging, kryssløp og utvidet rett vil redusere frafallet.

4) Tiltak for å få flere voksne med yrkeskompetanse jf.

utredningens avsnitt 6.5

- Motivasjonsordninger
- Ordninger for finansiering av livsopphold for voksne
- Nasjonale prinsipper for realkompetansevurdering av voksne som ønsker å ta videregående opplæring

5) Tiltak for å bedre kvaliteten i fag- og yrkesopplæringen jf. utredningens avsnitt 6.6

- Utvalgets prioritering av innsatsområder og videreutvikling av et nasjonalt kvalitetsvurderingssystem
- *Det faglige rådet støtter utvalgets helhetlige tilnærming til kvalitetsforbedring i fag og yrkesopplæring. Det gjør det vanskelig å prioritere enkelttiltak.*
- Økt bruk av tilsyn som grunnlag for kvalitetssikring av fag- og yrkesopplæringen
- *Det faglige rådet støtter forslaget om en nasjonal tilsynsordning, men understreker at dette ikke må gå på bekostning av tilsyns og veilednings virksomheten i yrkesopplæringsnemndene.*
- Styrking av kompetansen og fag- og yrkesopplæringen hos Fylkesmannen
- *En felles arena for samarbeid mellom skole og bedrifter er nødvendig for å se helheten i utdanningen.*

6) Tiltak for rekruttering av yrkesfaglærere jf. utredningens avsnitt 6.7

- Opprettelse av bachelor- og masterstudier for yrkesfaglærere i alle utdanningsprogram
- Tydeligere ansvar for fylkeskommunen for å tilby etterutdanning og lærernes plikt for å delta
- Kravene til veilederkompetanse hos instruktørene styrkes
- *Etterutdanning av instruktører og dekning av tapt arbeidsfortjeneste ved deltakelse på instruktørkurs er viktige elementer for å sikre kvaliteten i opplæringen.*
- Stipendordninger og lønnskompensasjonsordninger
- *Det må skapes en kobling mellom instruktørutdanningen og faglærerutdanningen, f eks ved at instruktørutdanning gir uttelling innen fagdidaktikk (pedagogisk metode).*
- Hospiteringer for personale i skole og arbeidsliv

7) Mer forskning og dokumentasjon på fag- og yrkesopplæringen jf. utredningens avsnitt 6.8

- Etablering av ett eller flere forskningssentre for forskning på fag- og yrkesopplæring og organiseringen av dette

8) Mer internasjonalisering jf. utredningens avsnitt 6.9

- *Styrke den norske deltakelsen i internasjonale undersøkelser og internasjonalt samarbeid*
- *Etablering av tilskuddsordninger for hospiteringer i utlandet for elever og lærlinger, lærere og instruktører*